Др. Евгенія Шварцвальд.

Нарікайлам

(з німецького)

Люди, яким дійсно зле ведеться, звичайно не нарікають, хиба що це має якусь ціль. Виховання, сором, гордість або звичка мовчазно зносити біду — не позволяють їм скаржитися. Але є свого роду мистці, які вміють нарікати, зовсім не терплячи. Це ті, яким не так зле ведеться, але які обурені, що їм не так добре є, як колись. Вони й є оті нарікайли, які розсівають темні чутки й викликають наше моральне пригноблення.

Перед війною, коли жилося так вигідно й безжурно, пригадую, дуже вразила мене відповідь одної чеської служебки. Її пані счинила якось пекельний галас з приводу збитої вази на квіти. »Що за нещастя!« вигукувала вона. Дівчина, яка, зрештою, не завинила »катастрофи«, відповіла спокійно: »У нас на селі нещастя це коли у бідної родини, яка має шість дітей, здохне корова«...

Коли ви відвідували в той час паню Шульце, вона летіла вам назустріч не з »Добрий день« на устах, лише з отим: »Цеж жах!« І починалося: »Подумайте, цеж жах! моя шваґрова не могла дістати в Ґаштайні партерової кімнати!«... »Цеж жах! матерія моєї нової краткової сукні вилиняла на сонці«... »Цеж жах! Пікавер відкликав свій приїзд!«. Або: »Я запрошена нині на вечерю, коли нагло одержала білєти до театру!«. »Подумайте, при »супе« у Мілєра ми дістали пошницлях шоколяду... Цеж жах!«... Цеж був жах, коли ми не знали, де їхати літом. Цеж був жах, коли нова машинка до кави зіпсулася. Цеж був жах, коли сусіда тріпав килими замісць у четвер у пятницю. Так було перед війною. Тепер часи змінилися, та на жаль не люди.

Зима з економічною кризою прийшла до нас в супроводі цілого хору отих нарікайлів. Наше щоденне життя аж так дуднить від того хору, що ви просто дурнієте, коли на запит — »як ся маєте?«, почуєте: »дякую, досить добре!«.

Тих немногих, що не нарікають, я занотувала собі. Були це: мати, якої трицятьлітня донька вже ось шіснацять років прикута спараліжована до ліжка; талановита письменниця, повна творчої інспірації, змушена забивати час перекладами кепських авторів, аби утримувати дитину; мила й гарна дівчина, повз яку пройшла, не звернувши уваги, любов... Всі оті не нарікають.

Нажаль не нарікають й ті, що вернули з війни або перетерпіли страхіття Сибірського полону, як і всі ті, що че-

рез людську глупоту чи злобу терплять тілом чи духом. Мовчазно терпить армія безробітних. Назагал люди мають нелюдський терпець. Колиб всі, які мають дійсну причину до жалів і обжалований, дали себе почути, їх стогін розсадив би світ. Але власне тому, що правдивий біль є німий, ці не падуть нам на нерви.

За те тим прикріше инші. Часи, які вимагають від нас правдиво героїчного світовідчування, коли нас вратує тільки найбільша активність і здібність до життя, оті професійні нарікайли, оті, що залюбки ширять трівожні чутки, вони забирають нам рештки радощів життя. Все своє життя сміялася я з відзнак. Але тепер яб сама запровадила одну відзнаку. Її повинен би одержати кождий, хто подарує нам радісну хвилину забуття. Кождий, хто оповість веселий дотеп, кождий, хто має усмішку на обличчу. Завше я уважала гуртки й товариства за конечне зло. Але тепер я стою за заснування нового гурту. Його завданням було би — викорінення всіх нарікайлів, песимістів і зловісних пророків, які зогиджують нам життя й затроюють його радість. В першу чергу треба витеребити тих, які нарікають, щоб сховати, як неможливо добре їм ще ведеться. Я знаю одного такого пана, з якого можна булоб зачати:

В однім елєґантнім австрійськім купелевім закладі спіткало одно молоде подружжя досить знану віденську особистість. яка — в ці тяжкі часи — правда, не зруйнувала себе, але — інших. Прикро вражений, що його спіткалося в такім коштовнім літниску, сказав колишній промисловець: »Знаєте, мені так був потрібний відпочинок, що приїхав аж сюди і знайшов в одного шевця маленьку кімнатку!«. І схиливши голову, засмучений відійшов. Молоде подружжя дивилося йому в слід, чоловік навіть з певним співчуттям. Але жінка (яка знала людей, як і всі жінки) сказала: »Не давай собі псувати настрій. Той тип лише перемалювався на нещасного!«.

Богато серед нас є таких перемальованих. І якраз ці — нещасні лише назверх — не вгавають, день і ніч, розсівати найстрашніші пророцтва: про війну, землетруси, інфляції, упадок капіталізму. А прощаючись, не бажають вам доброї ночи, лише приповідають всесвітній потоп. А що найгірше, є ще досить наївних людей, які отих нарікайлів, що самі ніколи не терпіли, уважають за мудрих і поважних людей.

Не сміємо уважати їх за таких! Ці нарікайли задорого нас коштують. Особливо в часи, коли мусимо щадити на всім, головнож на найкоштовнішім, що посідаємо: на наших нервах.